

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Conac Sergiu xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.05.2012 - 21.02.2014;

Instanță de apel: 18.03.2014 - 28.09.2016;

Instanță de recurs: 23.12.2016 - 07.03.2017;

Instanță de apel: 05.04.2017 - 08.10.2018;

Instanță de recurs: 20.12.2018 - 09.04.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Glodeni din 21 februarie 2014, Conac Sergiu a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin aceeași sentință Conac Sergiu a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penale, Conac Sergiu a fost învinuit că, activând conform ordinului MAI nr.162 „ef” din 29.04.2011 în funcția de șef adjunct al Secției Urmărire Penală a CPR Glodeni, fiind antrenat în exercițiul funcției deținute, deci fiind persoană publică, având în gestiune cauza penală nr.2012090077 pornită la 02.03.2012 în baza art.art.27, 171 alin.(1) Cod penal, pe faptul tentativei de viol comisă de cet. Sergiu Bețișor în privința cet. xxxxx, în perioada de timp începând cu 20.02.2012, în scopul îndeplinirii unor acțiuni contrar obligațiilor sale de serviciu exprimate în neatrăgerea la răspundere penală a lui Bețișor Sergiu și contribuirea la încetarea urmăririi penale pe cauza penală dată, exprimată în înaintarea către procurorul conducător al urmăririi penale a unui raport cu propunerea de încetare a urmăririi penale, prin extorcarea a pretins de la ultimul bani ce nu i se cuvin, iar la 22.03.2012, aproximativ la ora 13.14, a primit de la Bețișor Sergiu în același scop 15 000 lei, fapt după care a fost reținut

în flagrant delict, pe teritoriul stației de alimentare „Lukoil”, la intrarea în or. Glodeni.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în organele MAI pe termen de 5 ani.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită integral prin probele administrate, și anume: declarațiile martorilor Bețișor Sergiu și xxxxx; denunțul lui Bețișor Sergiu, prin care solicită tragerea la răspundere penală a colaboratorului de poliție a CPR Glodeni, Conac Sergiu, pentru acțiuni de corupere pasivă; ordonanța și procesul-verbal de ridicare la 22.03.2012 de la Bețișor Sergiu a purtătorului electronic de model CD-R „Esperanza”, cu înscrisurile audio a discuției lui Conac Sergiu și Bețișor Sergiu din 21.03.2012; actele procesuale de autorizare a măsurilor operative de investigație și a acțiunilor de urmărire penale; procesul-verbal de percheziție corporală a lui Conac Sergiu din 22.03.2012, în cursul cărei de pe mâinile ultimului au fost ridicate urme de substanță fluorescentă; ordonanța și procesul-verbal de ridicare din 22.03.2012 de la Bețișor Sergiu a tehnicii speciale cu care ultimul a fost înzestrat; procesul-verbal de examinare a purtătorului electronic de model CD-R „Esperanza”, care conține înregistrările audio a convorbirilor dintre Conac Sergiu și Bețișor Sergiu din 21.03.2012; procesele-verbale de efectuare a interceptării și înregistrării comunicărilor și de apreciere a informațiilor ce au importanță pentru cauza penală; raportul de expertiză nr.883 din 20.04.2012.

În pofida acestor argumente, instanța de judecată a neglijat valoarea probantă a tuturor probelor acușării. Inculpatul nu și-a recunoscut vina, poziție ce poartă un caracter de apărare și declarativ, scopul fiind eschivarea de la răspunderea penală. Instanța de fond a evitat să intre în esența învinuirilor incriminate, interpretându-le în favoarea inculpatului, care a acționat cu încălcarea normelor de procedură penală.

prima instanță nu a apreciat rezultatul obținut ca urmare a acțiunilor de urmărire penală petrecute în cauză, nu a ținut cont de discuțiile avute între martorul Bețișor Sergiu și inculpat, atât la 21.03.2012, cât și la 22.03.2012, conform căror se confirmă faptul extorcării și primirii de către inculpat a banilor în sumă de 15 000 lei de la Bețișor Sergiu. Aprecierea tendențioasă și unilaterală a probelor de către instanță a favorizat pronunțarea unei sentințe de achitare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2016, a fost admis apelul, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Conac Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.326 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 1 000 unități convenționale.

Prin aceeași decizie Conac Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.328 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice în organele MAI pe termen de 3 ani, în această parte soluția a fost menținută prin decizie instanței de recurs.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă amendă în mărime de 1 200 unități convenționale, echivalentul a 24 000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice în organele MAI pe termen de 3 ani.

4.1. În motivarea soluției sale instanța de apel a constatat fapta și a indicat că, probele administrate dovedesc comiterea de către inculpat a infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1) Cod penal.

5. *Avocatul Vadim Gligor în numele inculpatului*, în temeiul pct.6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel și-a întemeiat soluția de condamnare pe aceleași probe, care au fost examinate în prima instanță, iar acuzarea nu a prezentat careva probe noi, care în coroborare cu probele deja existente ar putea fi reapreciate.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 martie 2017, a fost admis recursul, casată decizia în partea condamnării inculpatului în baza art.326 alin.(1) Cod penal și aplicării prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal și dispusă rejudecarea cauzei în partea vizată de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În rest, decizia a fost menținută.

6.1. În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, rejudecând cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, nu respectat prescripțiile de drept, deoarece, potrivit descrierii deciziei contestate, cât și a procesului verbal al ședinței judiciare:

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, nu a indicat motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării, inclusiv cele indicate în sentință și invocate în recursul ordinar.

Totodată, doar remarca instanței că: „...*pretinsa provocare nu și-a găsit confirmare prin datele obiective ale cauzei, deoarece probele supuse cercetării de și apreciate din punct de vedere al veridicității, utilității, concludenței, pertinentei și coroborării reciproce, denotă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de trafic de influență*”, nu reprezintă o pronunțare legal argumentată a instanței de apel în aspectul vizat, și nu corespunde criteriilor de apreciere a probelor administrate pe caz, prescise în art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi: înregistrarea între Bețișor Sergiu și Conac Sergiu, făcută de pe telefonul mobil, stenograma înregistrărilor de imagini a comunicărilor din 22.03.2012, purtătorul de informație cu înregistrările convorbirilor din 21.03.2012;

c) schimbând încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art.326 alin.(1) Cod penal, în deliberare, instanța de apel nu a pus în discuția părților noua învinuire și nu i-a oferit inculpatului posibilitatea de a se apăra în sensul dat, nefiindu-i respectat, astfel, dreptul la un proces echitabil (Hotărârea CȚEDO din 12.04.2011, Adrian Constantin vs. România). Mai mult, instanța a constata că inculpatul a comis fapta: „*susținând că are influență asupra procurorului*

conducător al urmăririi penale”, dar ulterior s-a contrazis, deoarece a încadrând acțiunile lui în baza art.326 alin.(1) Cod penal, a stabilit deja că este: „o persoană care are influență asupra unei persoane cu funcție de demnitate publică”.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 octombrie 2018, a fost respins, ca nefondat, apelul cu menținerea sentinței în partea achitării inculpatului pe art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal.

7.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, analizând probele administrate de prima instanță și ținând cont de art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, care prevede, că pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs (decizia Curții Supreme de Justiție din 07.03.2017) sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului, care a indicat, că „*Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală privind acuzarea inculpatului în baza art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția respectivă, și că recursul de pe rol este întemeiat în partea vizată*”, concluzia primei instanțe privind achitarea inculpatului Conac Sergiu de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiuni, rezultă pe deplin din probele acumulate la cauză.

Astfel, analizând cumulul de probe prezente pe cauză, instanța de apel a conchis că, prima instanță întemeiat a constatat, că nu au fost prezentate probe incontestabile, ce ar confirma că a avut loc infracțiunea prevăzută de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, de care inculpatul este învinuit. Îndoielile și incertitudinile în acest sens nu au fost înlăturate nici în instanța de apel.

Instanța de apel a indicat că, este întemeiată concluzia primei instanțe că, urmează a fi apreciate critic depozițiile martorului Bețișor Sergiu, deoarece acestea nu sunt confirmate nici printr-o probă pertinentă, concludentă și utilă administrată în conformitate cu Codul de procedură penală și poartă doar un caracter declarativ.

În cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că, în procesul-verbal de primire a plângerii din 21.03.2012 a lui Bețișor Sergiu, este indicat că Conac Sergiu a pretins de la Bețișor Sergiu suma de 30 000 lei pentru ca acesta să claseze cauza penală și să rezolve întrebarea cu xxxxx și cu procurorul, însă Bețișor Sergiu i-a spus că suma este prea mare și au convenit la suma de 15 000 lei. Totodată, în învinuire și rechizitoriu nu este relatat nimic despre faptul că acesta a pretins de la Bețișor Sergiu suma de 30 000 lei, mai mult nu a fost prezentată nici o probă ce ar confirma acest fapt, din aceste considerente instanța a apreciat critic aceste declarații.

La fel, în cadrul ședinței de judecată martorul Bețișor Sergiu a declarat că suma pretinsă de Conac Sergiu era prea mare și el i-a propus suma de 15 000 lei, însă acest fapt la fel nu a fost relatat atât în învinuirea înaintată, cât și în rechizitoriul ce i-a fost înmănat inculpatului.

Martorul Bețișor Sergiu a mai declarat că, neavând suma de bani 15 000 lei, s-a adresat cu o cerere către CCCEC Bălți pentru a-i fi eliberată această sumă de bani pentru a-i fi transmiși ofițerului de urmărire penală Conac Sergiu. În sediul

CCCEC a primit această sumă de bani, care în prezența sa au fost marcați cu o substanță, erau bancnote a câte 200 și 500 lei, aceste bancnote au fost xeroxate și scrise seria de pe ele și întocmit un proces-verbal. Alte careva bancnote de altă valoare: un leu, cinci lei, zece lei, o sută de lei ș.a. nu a văzut și nici nu a fost fixat în procesul-verbal, fapt ce contravine probelor ce au fost prezentate de acuzatorul de stat în cadrul cercetării judecătorești, și anume procesul-verbal privind marcarea banilor din 22.03.2012, în care este arătat că procesul a fost întocmit în prezența lui Bețișor Sergiu și tot în prezența lui au fost marcate bancnotele de 500 lei în valoare totală de 15 000 lei, unde au fost arătate seria fiecărei bancnote și xeroxate, care au fost prelucrate cu substanță fluorescentă invizibilă, însă alte careva bancnote cu nominalul de 200 lei nu au fost prezentate și nici în acest proces-verbal nu a fost indicat.

Însă, în același proces-verbal, la abzațul trei de la urmă, care este tapat, după punct a mai fost scris de mână următoarele cifre și cuvinte: 1 leu A.0144 nr.865300 (model de comparație), însă aceste înscrisuri se evidențiază și se deosebesc de celelalte mențiuni din proces care au fost scrise tot de mână. Din aceste considerente, prima instanță just a dat apreciere critică acestei probe și nu a pus-o la baza sentinței, deoarece această propoziție scrisă de mână în abzațul trei, a fost adăugată până sau după întocmirea procesului-verbal, deoarece martorul Bețișor Sergiu în cadrul ședinței nu a declarat nimic despre această bancnotă de un leu care a fost anexată ca mostră.

Astfel, instanța a constatat că organul de urmărire penală a acumulat probe print-un act falsificat, deci a acționat cu încălcarea prevederilor pct.2) alin.(3) art.158 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a stabilit situație similară și în privința raportului de expertiză nr.883 cu fișa fotografică, care deși a fost întocmit conform prevederilor legale, însă nu este clar când și la ce stadiu a urmăririi penale a apărut bancnota cu nominalul de 1 leu, care a fost prelucrată cu substanță fluorescentă invizibilă și anexată la materialele cauzei ca mostră de către ofițerul de urmărire penală ca model pentru comparație în prezența martorului Bețișor Sergiu.

Referitor la substanța fluorescentă invizibilă care a fost depistată pe mâinile lui Conac Sergiu, conform raportului de expertiză nr.883, instanța de apel a ajuns la concluzia că această substanță a ajuns pe mâna lui Conac Sergiu în timpul salutării între acesta cu martorul Bețișor Sergiu, fapt confirmat în cadrul ședinței atât prin declarațiile lui Bețișor Sergiu, cât și prin declarațiile inculpatului Conac Sergiu. Mai mult, Bețișor Serghei a mai declarat, că banii dați la Centrul Anticorupție nu au fost împachetați, dar i-au fost dați lui în mână.

Au fost apreciate critic declarațiile lui Bețișor Sergiu cu privire la faptul că banii marcați în sumă de 15 000 lei au fost puși într-o mânășă care a luat-o din automobilul lui Conac Sergiu, după care i-a transmis acestuia, or, în timpul percheziției nu au fost depistați banii marcați și nici mânăși nu au fost găsite.

Prima instanță întemeiat a apreciat critic proba acuzării, și anume procesul-verbal de efectuare a interceptării și înregistrării comunicațiilor audio din 23.03.2012, or, fiind examinat și audiat suportul de informație de tip CD-R de model „Memorex” cu capacitatea memoriei de 700 MB nu se aude convorbirea

deslușit, iar examinând stenograma efectuată de pe suportul de informație de tip CD-R de model „Memorex”, din discuția dată nu se stabilește legătură directă cu învinuirea adusă inculpatului.

Instanța de apel a indicat că, examinând fișa postului și obligațiunile de serviciu la acel moment de care dispunea Conac Sergiu, ultimul nu putea să ia o decizie pentru a clasa cauza penală în care era bănuit Bețișor Sergiu, deoarece nici în fișa de post nu sunt prevăzute așa acțiuni procedurale în calitate sa de ofițer de urmărire penală și nici obligațiunile sale de serviciu nu-i permit să facă astfel de acțiuni, or, aceste acțiuni îi revine nemijlocit procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

La fel, deși martorul xxxxx a negat faptul că a solicitat de la Bețișor Sergiu suma de 30 000 lei ca prejudiciu moral pe cauza penală de bănuire de viol, acest fapt a fost combătut prin declarațiile martorilor Cebotari Pavel și Cănila Ruslan.

Din declarațiile martorilor Cebotari Pavel, Cănila Ruslan și xxxxx, precum și din declarațiile inculpatului Conac Sergiu date în cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a constatat că, Bețișor Sergiu fiind bănuit în comiterea unei infracțiuni, când a aflat despre suma pretinsă de xxxxx ca prejudiciu moral, a început să influențeze prin intermediul rudelor și prietenilor săi asupra lui xxxxx pentru ca aceasta să-și retragă plângerea înaintată, după care Bețișor Sergiu a încercat să-l influențeze și pe Conac Sergiu prin intermediul telefonic insistând la diferite întâlniri, promițându-i că o să-l mulțumească dacă va soluționa întrebarea pozitiv în favoarea lui.

Având în vedere cumulul de probe enunțate supra, reiese că Bețișor Sergiu, încercând să o convingă pe xxxxx să-și retragă plângerea, după care a încercat să-l influențeze și pe Conac Sergiu pentru ca acesta să-și depășească atribuțiile de serviciu, văzând că acțiunile sale au rămas fără succes, s-a dresat pentru ajutor către consăteanul său Svistun Ion, care activează la CNA Direcția Nord și cu ajutorul lui a pus la cale un flagrant prin care să fie compromis Conac Sergiu, astfel având scopul să se eschiveze de la urmărirea penală.

Astfel, instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a ajuns la concluzia că, pe cauza penală dată a avut loc o tentativă de provocare a infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, fapt ce reiese din următoarele:

- organul de urmărire penală nu a prezentat probe ce ar demonstra că, inculpatul Conac Sergiu, a dorit sau a extorcat mită de la Bețișor Sergiu;

- probele prezentate de către partea acuzării în susținerea învinuirii sunt lovite de nulitate, fiindcă au fost obținute prin falsificare și provocarea, facilitarea și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii;

- probele: declarațiile martorilor și înregistrările audio a convorbirilor dintre două persoane nu demonstrează vina inculpatului Conac Sergiu în extorcarea sumei de bani de la Bețișor Sergiu, dar dimpotrivă, dovedesc faptul tentativei provocării și încurajării la săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă.

Inițiativa lui Bețișor Sergiu de a-l provoca pe Conac Sergiu și a încerca de a-i da bani s-a soldat cu eșec, deoarece inculpatul nu s-a lăsat provocat, iar în timpul percheziției corporale și automobilului personal, careva bani marcați nu au fost găsiți.

Instanța de apel a mai menționat că, în speță sunt întrunite cele trei condiții ale provocării pentru a fi recunoscută instigarea și provocarea infracțiunii. Mai mult, în ședința instanței de apel martorul Bețișor Sergiu a indicat, că colaboratorii CCCEC i-au dat sfaturi privitor la faptul că după ce dă banii lui Conac Sergiu, să-i anunțe pe ei. Fără ajutorul colaboratorilor CCCEC nu avea să dea bani lui Conac Sergiu, din motiv că se considera corect.

În baza celor expuse supra, instanța de apel a constată că acțiunile lui Bețișor Sergiu în privința inculpatului Conac Sergiu au avut efectul provocării, de către prima instanță corect fiind adoptată soluția de achitare a inculpatului Conac Sergiu, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Alte dovezi nu au fost aduse și astfel instanța nu a stabilit că, fapta incriminată a fost comisă. Dovezi suficiente în sprijinul învinuirii aduse inculpatului nu au fost prezentate, iar la baza sentinței de condamnare în comiterea unei infracțiuni atât de grave, nu pot fi puse presupunerile martorului.

8. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, la menținerea sentinței de achitare pe art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, instanța de apel nu a dat deplină eficiență acestor prevederi, a dat o apreciere probelor care nu se racordă la valoarea acestora, a reținut inutilitatea unor probe, care întrunesc toate calitățile unei probe ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare, a făcut concluzii care nu se racordă la ansamblul probatoriu acumulat pe cauză.

Susține procurorul că, comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, se confirmă prin cumulul de probe veridice, utile, concludente, care se află într-o coroborare reciprocă, administrate de către organul de urmărire penală și cercetate în instanța de judecată.

La fel, acuzatorul nu este de acord cu constatarea făcută de către instanța de apel, pe de o parte referitor la lipsa faptei infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, iar pe de altă parte invocarea instigării și provocării la săvârșirea infracțiunii.

Astfel, instanța de apel contrar prevederilor art.414, 417 Cod de procedură penală, ilegal a adoptat o decizie de menținerea a sentinței de achitare, dând prioritate în exclusivitate depozițiilor inculpatului Conac Sergiu, care a negat în instanță vinovăția sa, nu a dat apreciere deplină depozițiilor martorilor Bețișor Sergiu, xxxxx și Svistun Ion, audiați în instanța de apel, fără a analiza din care cauză a exclus restul probelor prezentate de acuzare și nu a ținut cont de faptul că partea apărării nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, limitându-se numai la criticarea probelor acuzării și invocând, cu insistență, faptul provocării infracțiunii.

Recurentul indică că, instanța de apel urma să stabilească dacă a existat în realitate fapta (acțiunea sau inacțiunea) care a fost obiectul urmăririi penale și respectiv, al cercetării judecătorești, iar răspunsul negativ la această întrebare face

inoportună cercetarea celorlalte întrebări și doar la stabilirea existenței faptei penale se va verifica timpul, locul, modul de săvârșire a acesteia, dar și alte circumstanțe ale săvârșirii infracțiunii. Deci, în cazul lipsei faptei infracțiunii, nici nu trebuia ridicată chestiunea privind instigarea și provocarea sau nulitatea probelor, cum și-a motivat soluția instanța de apel.

Nu poate fi reținută versiunea părții apărării privind instigarea și provocarea lui Conac Sergiu de către Bețișor Sergiu, or, aceasta a apărut ulterior urmăririi penale, nefiind invocată la reținerea lui Conac Sergiu ca obiecție, unde a participat Svistun Ion. Bețișor Sergiu în declarațiile sale a invocat că a învățat într-o clasă cu Svistun Valeriu, nu a cunoscut despre faptul că la reținerea lui Conac Sergiu a participat Svistun Ion, aflând despre aceasta ulterior.

În opinia acuzării, nu este relevantă versiunea părții apărării cu referire la provocare din partea lui Bețișor Sergiu la instigarea lui Svistun Ion, or, conform declarațiilor lui Bețișor Sergiu împăcarea cu xxxxx pe cauza penală de învinuire în baza art.art.27, 171 alin.(1) Cod penal, a venit nu de la Svistun Ion sau Svistun Valeriu, dar de la ofițerul de urmărire penală care instrumenta cauza penală dată - Conac Sergiu. Plângerea la CCCEC cu referire la pretinsele acțiuni de corupere din partea lui Conac Sergiu a fost depusă de Bețișor Sergiu nu lui Svistun Ion, dar ofițerului de urmărire penală. Mai mult, însăși Svistun Ion a indicat pe parcursul procesului penal că, despre includerea sa în grupul de investigare a cazului dat și necesitatea reținerii pentru acte de corupție a lui Conac Sergiu a aflat nemijlocit înaintea reținerii celui din urmă.

La fel, instanța de apel, în cadrul argumentării soluției sale a descris doar declarațiile martorilor Bețișor Sergiu, xxxxx și Svistun Ion, date în ședința instanței de apel, fără a le da o apreciere juridică, or, descriind pretinsa provocare, invocată de partea apărării, urma să dea și apreciere declarațiilor martorilor acuzării.

9. Asupra recursului declarat a prezentat referință avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia, invocând că, omisiunea procurorului de contestare a deciziei instanței de apel din 28 septembrie 2016, în partea încadrării acțiunilor inculpatului din art.324 alin.(2) Cod penal în art.326 alin.(1) Cod penal, nu poate să se răsfrângă asupra inculpatului.

10. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Din textul recursului declarat se reține că recurentul invocă temei de casare prevăzut de pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde

motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Raportând materialele dosarului la criticele recurentului, Colegiul penal lărgit conchide că acest temei și-a găsit confirmare, iar pentru a statua astfel s-a rezultat din raționamentele ce urmează.

În sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În acest context Colegiul penal lărgit ține să menționeze următoarele.

În primul rând, instanța de apel în motivarea soluției sale a indicat pe de o parte că, din probele administrate nu se confirmă că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal, iar pe de altă parte invocă provocarea și instigarea inculpatului la săvârșirea infracțiunii.

Astfel, se reține că motivarea soluției instanței de apel este contradictorie, care în același timp contrazice dispozitivul deciziei.

La fel, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, pentru a formula o motivare corespunzătoare vizavi de acțiunile provocatoare exercitate asupra lui Conac Sergiu, urma să indice concret cum s-au materializat acestea, adică prin ce modalități, acțiuni, cuvinte, gesturi, fapte etc. Or, există anumite condiții care trebuie întrunite cumulativ pentru a putea vorbi despre existența unei provocări sau despre o „tentative obișnuită”.

În contextul dat, este necesar de a se puncta aprecierile CtEDO, care a făcut distincția între acțiunea agenților provocatori – acțiunea ofițerilor de poliție creând intenția criminală care anterior nu exista – și cazurile în care reclamantul avea deja predispoziția de a comite infracțiuni. Instanța europeană a acordat caracter principal la doi factori: 1) inexistența unor probe din care să rezulte suspiciunea că reclamantul era deja implicat într-o activitate infracțională; 2) faptul indubitabil că organele de poliție îl instigaseră la comiterea acelei infracțiuni.

Jurisprudența CtEDO în materia provocării interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Provocarea reprezintă acțiunea neloială realizată în scopul obținerii de probe, constând în determinarea cu știință a unei persoane să comită o infracțiune sau să continue săvârșirea unei infracțiuni. Agentul provocator se află practic, din punctul

de vedere al dreptului substanțial, în postura instigatorului care determină o persoană să ia o rezoluție infracțională.

Prin urmare, provocarea constituie una dintre sursele nulităților în procesul penal care are ca efect subsecvent excluderea probelor obținute ca urmare a provocării. Astfel, agenții provocatori sunt agenți infiltrați ai statului sau orice persoană ce acționează sub coordonarea sau supravegherea unei autorități (în procesul penal, a organelor poliției sau a procurorului), care în activitatea desfășurată își depășesc limitele atribuțiilor conferite de lege de a acționa în scopul relevării activității infracționale a unei persoane, provocând-o pe aceasta să comită infracțiuni în vederea administrării de probe în acuzare.

Rațiunea interdicției provocării săvârșirii unei infracțiuni constă în aceea că statul, prin agenții săi, nu poate să-și depășească competența de a aplica legea, prin instigarea unei persoane să săvârșască o infracțiune, pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru că apoi să declanșeze împotriva acestei persoane mecanismele procesului penal, în vederea tragerii la răspundere.

Sunt, astfel, create limite ale exercitării activităților de urmărire penală în cadrul unei anchete proactive, în vederea protecției cetățenilor împotriva provocărilor provenite de la agenții statului, precum și în scopul protecției integrității sistemului justiției penale, care altfel ar fi compromisă dacă instanțele ar trebui să țină seama de probe rezultate din aceste practici vădit inacceptabile ale reprezentanților statului însărcinați cu aplicarea legii. Totodată, se asigură credibilitatea sistemului de justiție penală și se garantează principiul aflării adevărului.

În privința provocării s-a arătat că acțiunea organelor de urmărire penală nu trebuie să supună suspectul unei constrângeri, caracterizată printr-o provocare la săvârșirea unei infracțiuni, care să anihileze voința acestuia sau să abolească libertatea sa de acțiune. Organele de urmărire penală, ce au suspiciune rezonabilă că o persoană participă la o infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, trebuie să îi ofere suspectului (făptuitorului) doar o „tentăție obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea. Dacă persoana suspectată de săvârșirea sau pregătirea infracțiunii profită de „oportunitatea” oferită de investigatorii sub acoperire, în împrejurări în care rezultă că ar fi acționat în același mod, dacă „oportunitatea” ar fi fost oferită de o altă persoană, nu se poate reține provocarea.

În materia provocării, CtEDO a făcut referire la doctrina „caracterului pasiv” al activității pe care trebuie să o desfășoare în această materie agenții statului, potrivit căreia activitatea agenților statului nu poate fi considerată provocare dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă că o persoană participă la infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni;

b) activitatea polițiștilor sau a colaboratorilor acestora a fost autorizată în condițiile legii;

c) agenții statului sau colaboratorii acestora nu au făcut alt ceva decât să ofere suspectului o ocazie obișnuită (care nu are caracter excepțional) de a comite o infracțiune.

Așadar, față de standardul european, organul de urmărire penală care suspectează implicarea unei persoane în activități infracționale nu trebuie să aibă o atitudine „activă” care să determine persoana „inactivă” să comită o infracțiune, ci trebuie doar să-i ofere acesteia o „tentație obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea, în cadrul unui joc de roluri disimulat în vederea „observării pasive” a comportamentului făptuitorului; în cazul în care persoana suspectată de implicare în activități infracționale cedează „tentației” și comite fapta, probele astfel culese nu pot fi apreciate că sunt obținute prin provocare, activitatea organelor judiciare fiind desfășurată în scopul exclusiv al culegerii de probe, iar nu în scopul incitării neloiale la comiterea unei fapte infracționale.

Totodată, trebuie de reținut că motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logico-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

În al doilea rând, instanța de apel în decizie a indicat doar câteva din probele administrate de acuzare fără a le supune coroborării cu celelalte probe invocat de acuzare, care au rămas fără verificare.

Or, conform prevederilor art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale

prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Deci, instanța de apel întâi a stabilit că, în speța a avut loc o provocare, apoi că lipsesc probe în confirmarea vinovăției inculpatului și totodată a constatat că „... *Având în vedere cumulul de probe enunțate supra, reiese că Bețișor Sergiu, încercând să o convingă pe xxxxx să-și retragă plîngerea care a fost înaintată împotriva lui, după care a încercat să-l influențeze și pe Conac Sergiu pentru ca acesta să-și depășească atribuțiile de serviciu, văzând că acțiunile sale au rămas fără succes, s-a dresat pentru ajutor către consăteanul său Svistun Ion, care activează la CNA Direcția Nord, și cu ajutorul lui a pus la cale un flagrant prin care să fie compromis Conac Sergiu, astfel având scopul să se eschiveze de la urmărirea penală...*”.

În al treilea rând, instanța de apel la examinarea cauzei nu s-a expus referitor la art.326 alin.(1) Cod penal în raport cu acțiunile inculpatului, ținând cont de faptul că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2016, Conac Sergiu a fost condamnat în baza art.326 alin.(1) Cod penal, iar procurorul nu a contestat cu recurs încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, astfel că, în ordine de apel acuzarea nu mai putea susține condamnarea acestuia în baza art.324 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Potrivit prescripțiilor art.414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în

cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale, ținând cont de motivele expuse în pct.10 din prezenta decizie, dar și de faptul că, la noua rejudecare a cauzei nu poate înrăutăți situația inculpatului care prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2016, a fost condamnat în baza art.326 alin.(1) Cod penal, iar procurorul nu a contestat încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui *Conac Sergiu xxxxx* și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 23 mai 2019.

Președinte

Judecători

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorului Timofti Vladimir

Conform art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Conac Sergiu xxxxx**.

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2019, a fost admis recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Conac Sergiu xxxxx, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

2. Am semnat cu respect decizia, dar nu am fost de acord cu soluția adoptată și am propus o altă soluție, conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, de respingere ca inadmisibil a recursului declarat, fiind vădit neîntemeiat, în legătură cu ce expun opinie separată.

3. Pentru a fi mai succint, indic că susțin în totul ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-9 a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2019, nr. 1ra-372/2019, în prezenta cauză.

4. Nu am susținut motivarea din pct. 10 și soluția din pct. 11 a deciziei nr. 1ra-372/2019, din următoarele considerente:

Consider că instanța de apel, ținând cont de jurisprudența CtEDO în hotărârile sale din cauzele Teixeira de Castro c. Portugalia din 09 iunie 1998, Ramanauskas c. Lituaniei din 05 februarie 2008, Khodubin c. Rusiei din 26 octombrie 2010, Sandu c. Moldovei din 11 februarie 2014, în care Curtea a stabilit existența provocării la actele de corupere, corect a constatat că și în speța dată sunt întrunite toate condițiile pentru a fi recunoscută instigarea și provocarea. În acest sens, instanța de apel just a luat în considerare că în ședința instanței de apel martorul Bețișor Sergiu a indicat că *„colaboratorii CCCEC i-au dat sfaturi privitor la faptul că după ce dă banii lui Conac Sergiu, să-i anunțe și că fără ajutorul colaboratorilor CCCEC nu avea să dea bani lui Conac Sergiu, din motiv că se considera corect”* (f.d. 191 verso - 192, vol. IV).

Totodată, menționez că instanța de apel în decizie întemeiat a reținut că din conținutul convorbirilor, din stenograma anexată la dosar și declarațiile martorului Bețișor Sergiu sunt contradicții esențiale, și în stenogramă nu se conțin careva date că Conac Sergiu ar fi cerut, sau chiar extorcat suma de bani de la Bețișor Sergiu, prin ce este afectată credibilitatea declarațiilor acestui martor.

Mai mult, invoc că instanța de apel în urma verificării tuturor probelor în ședința instanței de apel, veridic a reținut că din acestea rezultă că martorul Bețișor Sergiu, încercând să convingă partea vătămată să-și retragă plângerea care a fost înaintată împotriva lui, după ce a încercat să-l influențeze și pe Conac Sergiu pentru ca acesta să-și depășească atribuțiile de serviciu, și neavând succes în aceste acțiuni, s-a adresat pentru ajutor către Svistun Ion, care activează la CNA Direcția Nord și cu ajutorul lui a pus la cale un flagrant, prin care să fie compromis Conac Sergiu, iar Bețișor Sergiu să se eschiveze de la răspunderea penală.

Astfel, având în vedere aceste circumstanțe, consider corectă soluția instanței de apel de menținere a sentinței primei instanțe, prin care Conac Sergiu a fost achitat de sub învinuirea înaintată, fiind constatat just existența în speță a provocării și instigării lui Conac Sergiu la acte de corupție.

5. Reieșind din cele expuse, considerând că prin decizia instanței de apel s-a efectuat corect și echitabil justiția în speța dată, am propus soluția, prevăzută de art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, de respingere ca inadmisibil a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Conac Sergiu xxxxx, cu menținerea deciziei atacate, dar nu am fost susținut de ceilalți judecători.

Judecător

Timofti Vladimir